

Journal of Spatial Planning and Design

Mekansal Planlama ve Tasarım Dergisi

EĞİRDİR VE YAKIN ÇEVRESİNİN TURİZM VE REKREASYONEL POTANSİYEL AÇISINDAN İRDELENMESİ

(DETERMINATION OF EĞİRDİR AND ITS SURROUND IN TERMS OF TOURISM AND RECREATIONAL POTENTIAL)

Ömer K. ÖRÜCÜ^{1*}, Atila GÜL²

¹Süleyman Demirel Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Isparta/Türkiye
omerorucu@sdu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-2162-7553

²Süleyman Demirel Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Isparta/Türkiye
atilagul@sdu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9517-5388

Doi: <https://doi.org/10.53463/splandes.2021000082>

Corresponding Author/İletişim yazarı: Ömer K. ÖRÜCÜ

E-mail: omerorucu@sdu.edu.tr

ÖZET

Doğal ve kültürel özellikleri barındıran alanlar, turizm ve rekreasyon etkinliklerine olanak sağlayan önemli mekanlardır. Turizm ve rekreasyon etkinlikleri, bu tür ortamların çekiciliklerine bağlı gelişerek, doğal ve kültürel çevreyi kullanmaktadır. Dünyadaki turizm olayları incelendiğinde, bu tür etkinliklerin çoğunlukla yaz aylarında ve kıyı alanlarında gerçekleştiği görülmektedir. Ancak, yerleşim ve sanayi tesislerinin aşırı ve bilinçsizce gelişmesi sonucu mevcut doğal ve sosyo-kültürel değerler üzerinde önemli bozulmalara yol açmaktadır. Göller bölgesi içinde yer alan Eğirdir ve çevresi, sahip olduğu konum, iklimik ve jeomorfolojik, özellikleri ile 4 mevsime uygun rekreasyon etkinliklerine imkan sağlamaktadır. Turizm ve rekreasyonel potansiyeli yüksek olmasına rağmen mevcut kaynak değerleri etkin ve rasyonel bir biçimde değerlendirilmemektedir. Bu tez çalışması ile, Eğirdir ve yakın çevresinin turizm ve rekreasyonel potansiyeli yöre halkı, yerli ve yabancı ziyaretçilere anket yapılarak ortaya konulmuş, kullanıcı özellikleri irdelenerek, mevcut ve gelecekte kaynak kullanımına ilişkin sorunlar ile çözüm önerileri sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Eğirdir, Peyzaj, Turizm, Rekreasyon

ABSTRACT

Eğirdir districts is rich in natural and historical environmental values and cultural traits are the important places of tourism and recreational activities. Tourism and recreational activities, which are developed in regards with the attractiveness of such places, are made of those natural and cultural environment. When events of tourism all over the world are examined, it could be observed that such activities usually take place during summer months. However, since developing residences and facilities tend to use sources more than before, they affect natural, historical and the cultural values negatively and thus corruption starts. In spite of the fact that the district is gradually getting more intensive in terms of tourism and recreation during the four seasons, there haven't been any serious problems yet. In the areas of these natural and cultural resources, the problems related with the use of those resources where tourism and recreational activities are concentrated can not be ignored and the purpose of this study is what can be done to prevent the spread of such problems of the district. In this study, natural and cultural traits to be developed in the district of Eğirdir have been investigated and analyzed in order to detect the tourism and the recreational potentials in the region.

Keywords: Eğirdir, Landscape, Tourism, Recreation

1. GİRİŞ

İçinde yaşadığımız doğal ve kültürel çevre, turizm ve rekreasyonel faaliyetlerin dünya üzerinde ilk ortaya çıkışından bu yana onunla karşılıklı bir etkileşim içinde olmuştur. (Kalem, 2001) Bu nedenle iyi korunmuş doğal ve kültürel çevre turizm ve rekreasyonel faaliyetlerin ana sermayesidir (Kalem,2001).

Rekreasyon kelime olarak Latince’de re-tekrar, yeniden ve create-yaratma yenileme anlamına gelen sözcüklerin birleşmesinden oluşmuştur. Rekreasyon kişinin yapması gereken işler dışında serbest zamanında yaptığı tüm uğraşları kapsar (Braud-Bovy v Lawson 1998) Planlama açısından ise, kentlinin yorgunluğunu atması için (günlük haftalık ve yıllık dinlenmeler için) yaratılan fiziki olanakların bütünüdür (Çubuk, 1981).

Türkçe’de eğlenme, dinlenme, serbest zamanları değerlendirme gibi ifadelerle anlatılmaya çalışılan rekreasyon kavramının pek çok tanımı bulunmaktadır. Vogler’e göre rekreasyon; kişinin fiziksel ve psikolojik olarak kendisini yeniden kazanabilmesini sağlayan serbest zaman değerlendirmesidir (Korça, 1989). Çalıkoğlu (1989)’ a göre ise; bireyin kendi istek ve içgüdüsüne göre olanakları ölçüsünde kullanabileceği serbest zamanlarında yer alan, bedensel ve ruhsal dinlenme gereksinimlerini karşılayarak bireyi boşaltan ve yineleyen, çalışma ve yaşama istek ve gücünü ayakta tutan ve sürdürüldüğü sürece bireye zevk veren, gelir sağlama düşüncesinden uzak her türlü eylemi kapsayan davranışlar bütünüdür (Kolcu, 1993). Gül (2001) rekreasyon kavramını serbest zaman içinde yapılan, herhangi bir ödül kazanma amacı gütmeyen, kişiye bedensel, ruhsal ve yaratıcı yönden güç kaynağı olan ve kişinin zorunlu olarak değil bir iç itimi sonucu katıldığı tüm eylemler şeklinde tanımlamıştır.

Turizm, genel olarak sürekli yaşanan yer dışında tüketici olarak, tatil dinlenme, eğlenme gibi gereksinimlerin giderilmesi amacıyla yapılan seyahat ve geçici konaklama hareketleridir (Sertkaya, 2001). Turist kelimesi, Latince’de dönmek, etrafını dolaşmak, geri dönmek anlamına gelen “tornus” kelimesinden türetilmiştir. Kök itibariyle ilk kez 19. yüzyılın ilk yarısında kullanılmış ve ingilizler tour ve touring sözcüklerinin bir ifadesi olarak turist ve turizm kavramlarını konuşma diline mal etmişlerdir (Ulubay, 1992). Modern turizmin ilk tanımlaması, 1905 yılında E. Guyer-Freuler tarafından artan dinlenme ve hava değişimi ihtiyacı nedeniyle doğal güzelliklerin aranması ve bunlardan duyulan zevkin artması, ticaret ve endüstrinin gelişmesi, ulaştırma araçlarının mükemmelleşmesi sonucu insan topluluklarının çeşitli ilişkiler kurmalarına dayanan önemli bir olaydır” şeklinde tanımlanmıştır (Çubuk, 1981). Etimolojik olarak yani dilbilimsel olarak turizm, bir yerden veya bir noktadan hareketle yola çıkıp tekrar aynı noktaya veya yere dönmeyi ifade eder (Korça, 1989). Diğer bir tanıma göre insan psikolojisinin bir tezahürü olarak ortaya çıkan yer değiştirme, değişiklik, kaçma ve uzaklaşma isteğidir (Kolcu, 1993). Toskay (1989)’a göre ise turizm; özünde eğlenme ve zevk amacı olan ve belirli miktardaki paranın ve ayrılan zamanın en iyi biçimde kullanılması veya dinlenmek başka bir deyişle tatili geçirmek amacıyla geziye çıkılmasıdır (Tuzcuoğulları, 1997). Rekreasyon ve turizm arasında kesin bir ayırım ya da sınır yoktur. Bu iki aktivite, aynı çevre ve olanakları paylaşır, yer ve parasal açıdan birbiriyle yarışır (Braud- Bovy and Lawson, 1998). İç turizm söz konusu olduğu zaman bu ayırımı yapmak çok daha güçleşmektedir. Çünkü dinlenme ve eğlenme aktivitelerini içeren rekreasyon faaliyetlerinin nerede bittiği, iç turizmin nerede başladığını saptamak oldukça güçtür (Korça, 1989). Aslında turizm ve rekreasyon, serbest zamanları değerlendirmenin iki önemli alanını oluşturmaktadır. Topuzlu (1989), turizm ve rekreasyon arasındaki ilişkilerin ana kaynağının her ikisinin de serbest zamanda yapılması olduğunu ifade etmektedir (Kolcu, 1993).

Çalikoğlu (1989)'na göre turizm ve rekreasyon kaynakta bileşen, amaçta ayrılan iki değişik hareket biçimidir (Kolcu 1993). Koç (1991)'e göre turizm ve rekreasyon arasındaki benzer noktalar şu şekilde özetlenebilir (Ekşioğlu, 1996);

Gerek turizm gerekse rekreasyon iç itimi sonucu ortaya çıkar, Her iki etkinlikte de zorlama yoktur, gönüllü olarak yapılır, Her iki kavram da fiziksel veya düşünsel bir hareketlilik içerir, Her iki etkinlik de serbest zamanda yapılır, Her yaştaki ve sosyal yapıdaki bireyler için söz konusudur, Her iki etkinlik de bireysel veya toplu olarak yapılabilir, Turistlerin ve rekreasyonistlerin katıldığı aktiviteler dikkate alındığında her iki grubunda çoğu zaman aynı tip aktiviteye katıldığı görülür (Bakır, 1990). Hem rekreasyon hem de turizm temelli bir aktivite değildir, her ikisi de büyük oranda değişen ekonomik durumlara, modalara, geleneklere, sosyo-politik hususlara, eğitim ve hükümet politikalarına, tanıtım faaliyetlerine bağlı olarak gelişir ve değişir, Çevreyi geliştirmek, ulusal mirası korumak ve restore etmek için harcanan çabalar, turizm ve rekreasyona katkı sağlar (Braud-Bovy and Lawson, 1998). Yerel rekreasyon için yüksek kaliteli kullanımlar, genelde turizme ilgiyi artırır ve konaklama ve diğer hizmetler için talep oluşturur, Koşu parkları, kayak resortları gibi egzotik serbest zaman gelişmeleri rekreasyonistler gibi turistleri de çeker. Oteller ve diğer konaklama tesisleri, devamlılıklarını bu yerel kullanıcıların oluşturduğu gelir ile sağlarlar, Serbest zamanları değerlendirmenin iki farklı şekli olan turizm ve rekreasyon kavramları arasındaki farklılıklar ise çizelge 1' de verilmiştir.

Çizelge 1. Turizm ve Rekreasyon arasındaki farklar (Sertkaya, 2001)

Turizm	Rekreasyon
Bir kimsenin devamlı ikamet ettiği yerden bir iş amacı olmamak şartıyla herhangi bir tatil yerinde geçici olarak konaklamasıdır.	Ev ve çevresinde gönüllü olarak seçilen ve katılınan aktivitelerdir.
Rekreasyonel aktivitelerden daha fazla bir zamanı gerektirir. En az 1 gün geceleme söz konusudur.	Rekreasyonel aktivitelerde zaman daha sınırlıdır, geceleme söz konusu değildir.
Turizm talebi, ülkenin farklı bölgelerinden veya diğer ülkelerden kaynaklanmaktadır.	Rekreasyonel talebi, belirli bir yerde ikamet eden yerleşik nüfus tarafından oluşturulmaktadır.
Kaynak esaslıdır. Yani devamı, ilgili kaynakların sürekliliğine bağlıdır.	Kullanım esaslıdır. Yani kullanılacak kaynak kullanım amacına uygun olmalı, her şeyin ötesinde erişilebilir olmalıdır.
Turistlerin, tatil yeri imkanı seçiminde daha fazla şansa sahiptir.	Rekreasyonel etkinliklere katılanlar devamlı ikamet ettikleri yerlerden uygun mesafelere yerleştirilmiş olan imkan ve çekiciliklerle sınırlandırılmışlardır.
Doğal yada yapay olsun turizmde kaynaklar belirleyici faktördür, çünkü turistler genellikle alternatif tatil yerleri arasında çok geniş bir seçim şansına sahiptirler.	Rekreasyonda ise doğal kaynaklar yetersiz olsa bile, amaç yerel talebin tatmin edilmesi olduğundan durum turizmden farklıdır.
Mevsim boyu kullanım söz konusudur, aşırı talebe karşı hassastır.	Hafta sonlarında ve bayram tatillerinde yoğunlaşır, kalabalığa karşı toleranslıdır.
İstihdam ve turist harcamaları nedeniyle ekonomik yararı yüksektir.	Limiti istihdam ve harcama nedeniyle ekonomik yarar düşüktür.
Çevre kalitesi açısından tek veya ayırt edici özellik ve o yerin imajı önemli bir faktördür.	Kent çevresi ve kırsal alanlar önemlidir.

Eğirdir Gölü ve çevresi sahip olduğu konumu nedeniyle M.Ö. 1900 yıllarından günümüze kadar birçok uygarlıklar için yerleşim mekanı olmuştur. Günümüzde 488 km² alanı ile Türkiye'nin büyüklük bakımından 4., tatlı su özelliği yönünden de 2. büyük gölü konumundadır (Arı, 1993). Eğirdir Yöresinin konum itibarı ile sahip olduğu doğal ve kültürel kaynaklar, turizm etkinlikleri açısından büyük bir öneme sahiptir. Özellikle Eğirdir Gölü ve çevresi estetik, işlevsel ve görsel açıdan önemlilik arz etmektedir (Arı, 1993). Eğirdir yöresi, turizm ve rekreasyonel açıdan zengin bir potansiyele sahip olmasına rağmen koruma-kullanma dengesi içinde rasyonel kullanılmadığı gözlenmektedir. Bu yörenin doğal ve kültürel kaynaklarının kullanım planlanması ve turizm planlamasının yapılmamış olması da kaynakların her geçen gün zarar görmesine yol açmaktadır. Bu nedenle Eğirdir yöresinin bir an önce turizm açısından önceliklerinin belirlenmesi, koruma ve kullanma dengesi içinde planlamanın yapılması, mevcut ve potansiyel alanların rasyonel ve sürdürülebilir bir şekilde kullanılması ve yönetilmesi zorunlu hale gelmektedir. Bu çalışma ile Eğirdir ve çevresinde yöre halkı ile Eğirdir dışından gelen yerli ve yabancı ziyaretçilerin rekreasyonel ve turizm faaliyetlerine katılım düzeyi ve sıklıklarını, Eğirdir yöresinde hangi alanları tercih ettiklerini ve tercih ettiği alanlarda önem verdikleri kültürel ve turistik altyapı faktörlerini, bu alanlarda ne gibi aktiviteleri gerçekleştirdikleri ile bu aktivitelere katılımlarını etkileyen-kısıtlayan faktörlerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu sayede kullanıcı özellikleri irdelenerek, mevcut ve gelecekte kaynak kullanımına ilişkin sorunlar ile çözüm önerileri sunulmuştur.

2. MATERYAL ve YÖNTEM

2.1. Materyal

Bu Araştırmanın ana materyalini Eğirdir Gölü ve yakın çevresi oluşturmaktadır. Araştırma alanı olarak Eğirdir Gölü'nün Eğirdir ilçesi idari sınırları içinde kalan bölümü ile Kovada Gölü ve yakın çevresi değerlendirilmiştir. Bu sınır içinde kalan çalışma alanı yaklaşık 1000 km² 'lik bir alan kaplamaktadır. Çalışmada, Eğirdir Yöresinde turizm ve rekreasyon potansiyelinin saptanmasında etkili olan faktörler araştırılmış ve bu amaçla birçok kaynaktan yararlanılmıştır. Yöreye ait doğal ve sosyo-kültürel özelliklere ilişkin bilgiler toplanmış, çalışma alanını çeşitli yönleriyle tanımlayan 1/25.000 ve 1/100.000 ölçekli topoğrafik haritalardan, toprak haritalarından, orman amenajman planlarından ve jeolojik haritalardan faydalanılmıştır. Bu haritalar AutoCAD 2000 ortamına aktarılmış ve analizler yapılmıştır

Çalışma alanında, rekreasyonel ve turistik kullanım ve eğilimleri belirlemek ve yöntemde kullanılacak katsayıları elde etmek üzere yöre halkına, ziyaretçilere ve yabancı turistlere yüz yüze yapılan anketlerden yararlanılmış ve bu anketler bilgisayar ortamında, MS Excel yazılımı kullanılarak değerlendirilmiştir. Yöreye ait verilerin toplanabilmesi ve gözlemlerin yapılabilmesi amacıyla, alana çok sayıda ziyaret yapılmış, bu ziyaretler sırasında yerel kurumlar, yöre halkı ve ziyaretçilerle görüşmeler yapılmış, notlar tutulmuş ve çok sayıda fotoğraf çekilmiştir. Tüm çalışma süresince Yüksek Öğretim, Bilkent ve SDÜ kütüphaneleri ile internet arama motorlarından faydalanılmıştır. Eğirdir ilçesi 37°50'41" - 38°16'55" kuzey enlemleri, 30°57'43"-30°44'39" doğu boylam dereceleri arasında bulunmaktadır. Güneybatı Anadolu'da Göller Bölgesi yöresinde 1414 km² 'lik alan üzerinde; Türkiye'nin dördüncü büyük gölü olan Eğirdir Gölü'nün doğudan batıya uzanan kıyılarında ve Sivri Dağı'nın göle doğru uzanan doğu yamaçlarında, deniz seviyesinden 945 m yükseklikte kurulmuştur.

2.2. Yöntem

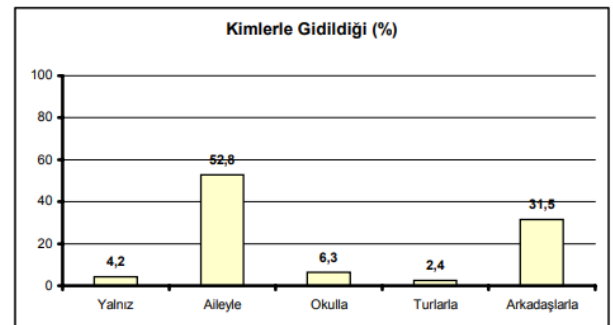
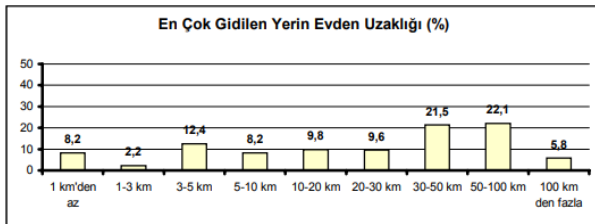
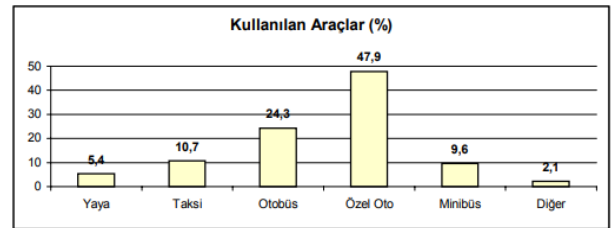
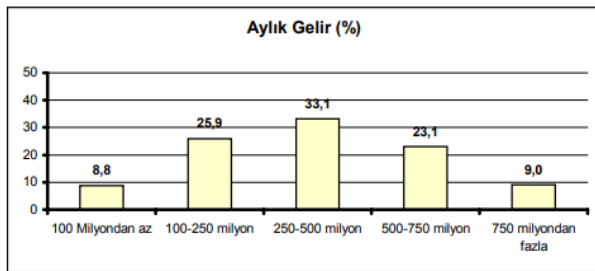
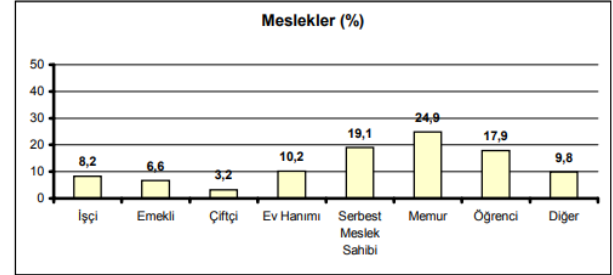
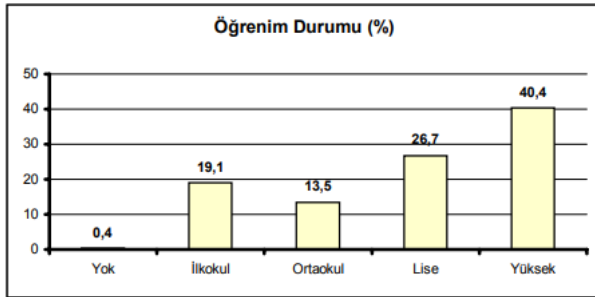
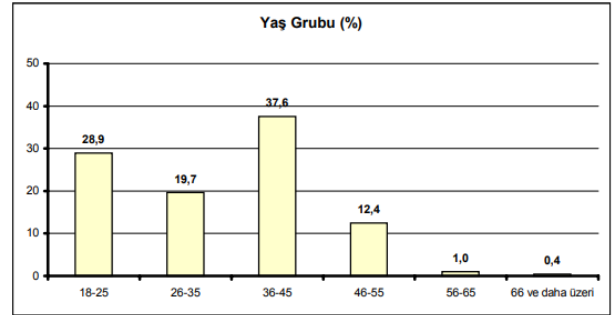
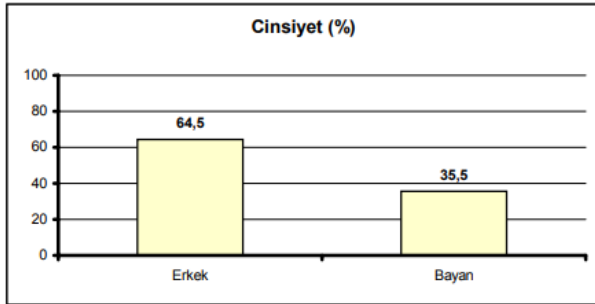
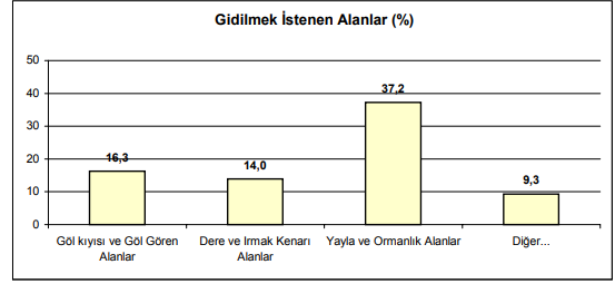
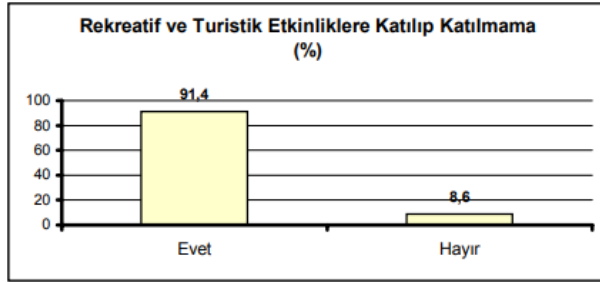
Çalışma alanının turizm ve rekreasyonel potansiyeli irdelenirken, alana ait doğal ve kültürel özelliklerin ortaya konulmasında bilgi alma, gözlem, yazılı kaynaklar ve fiziksel gelişim, sözlü soru ve yanıtların yanı sıra anket yönteminden yararlanılmıştır. Anket formlarını oluşturmadan

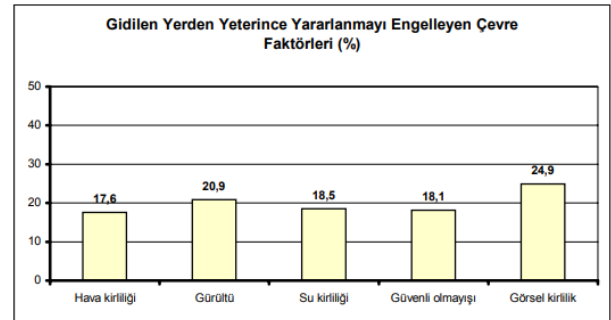
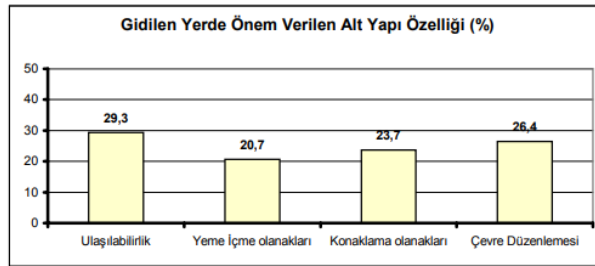
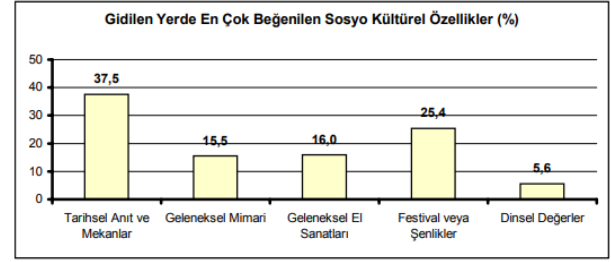
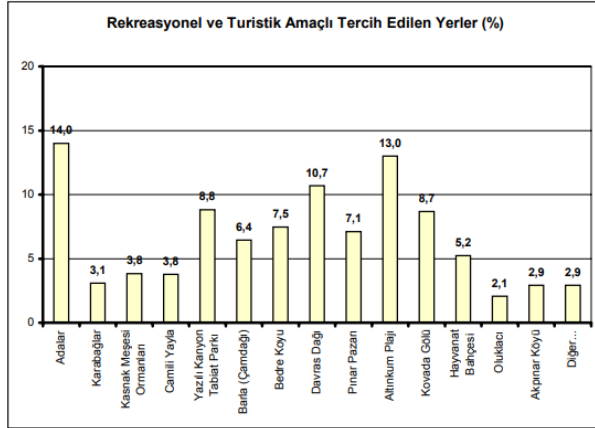
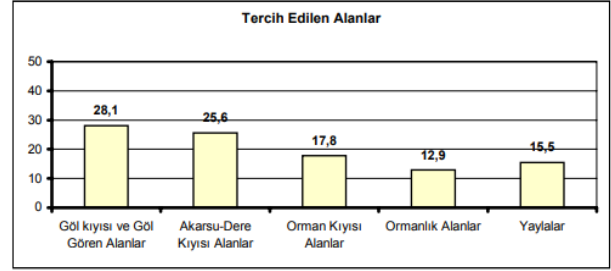
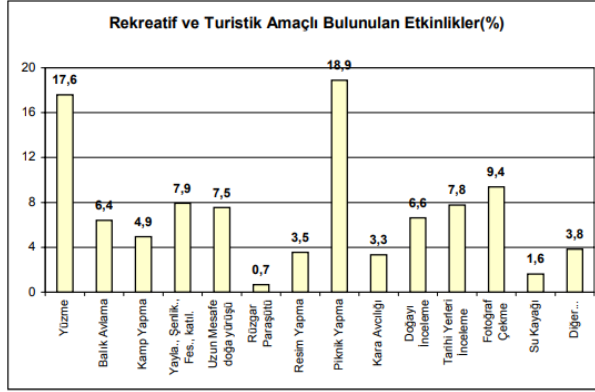
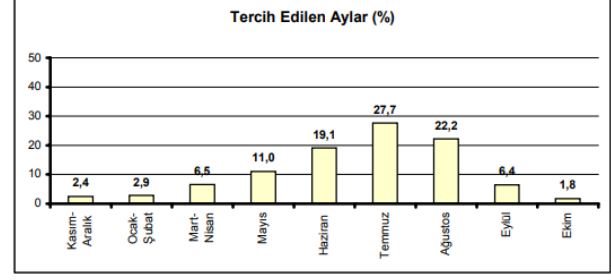
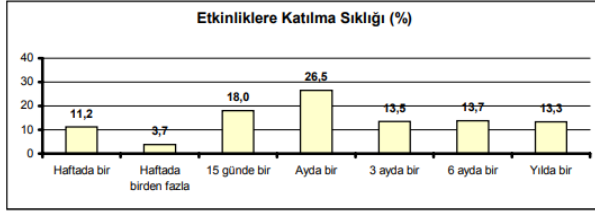
önce, araştırma yapılacak alanlarda halkın rekreasyonel ve turistik aktivitelerini öğrenmek ve eğilimlerini saptamak amacıyla gözlemler yapılmış, yapılan gözlemler yanında, çalışma alanında çevreyi tanıyan kişilerle de görüşülerek gerekli bilgiler alınmıştır. Anket formları hazırlanırken, elde edilen bilgiler ve gözlemler ile Demirel (1997) ve Sertkaya (2001)'nın kendi çalışmaları için hazırlamış oldukları anket formlarından yararlanılmıştır. Anketler yardımıyla kullanıcıların yöredeki alan tercihleri, önem verdikleri kültürel ve turistik altyapı faktörleri ile alandan yeterince yararlanmalarını etkileyen olumsuz çevre faktörleri tespit edilmiştir.

3. BULGULAR VE TARTIŞMA

Çalışma alanında mevcut doğal ve kültürel kaynak değerlerini turizme sunabilmek, yerli ve yabancı ziyaretçilerin bölgeyle ilgili düşüncelerini ve beklentilerini tespit edebilmek amacıyla, yerli ve yabancı ziyaretçilere anket uygulanmıştır. Yapılan çalışmada yöre halkına 498 adet anket uygulanmıştır. Yapılan anket çalışmasıyla ile çalışma alanında rekreasyonel ve turistik talep yanında, kullanıcı grubun sosyal ve ekonomik özellikleri de ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Anketler, yüz yüze görüşme şeklinde tesadüfi seçilen konutlarda, çarşı ve alışveriş yerlerinde, kafeteryalarda uygulanmıştır. Yapılan anket çalışmasında rekreasyonel etkilere katılanların sayısı 455, katılmayanların sayısı ise 43 olarak bulunmuştur. Buna göre deneklerin %91.4'ü rekreatif ve turistik etkilere katılmaktadır. Katılmayanların %85.4'ü olanakları olduğu taktirde bu tür etkilere katılmak istediklerini bildirmişlerdir. Olanakları olsa dahi bu tür etkilere katılmayan %14.6'lık bölüm ise rekreasyonel etkilere katılmadıklarını bildirmişlerdir. Olanakları olduğu taktirde rekreasyonel etkilere katılmak isteyenlerin tercih ettikleri alanların oransal dağılımı Şekil 1a'de verilmiştir. Şekil incelendiğinde yayla ve ormanlık alanların %37.2 ile en çok gidilmek istenen alan olduğu görülmektedir. Rekreasyonel ve Turistik etkilere katılanların cinsiyetlerine göre oransal olarak %64.5'i erkekler, %35.5'ini bayanlar oluşturmaktadır. Katılanların oransal olarak %37.6'sı 36-45 yaş grubundadır. Rekreasyonel ve turistik etkilere katılanların büyük bir çoğunluğu (%40.4) eğitim seviyesi yüksek olanlardır. meslek gruplarına göre katılımcıların %24.9'unun memur, % 19.1 serbest meslek sahibi, % 17.9 öğrenciler oluşturmaktadır. Rekreasyonel ve turistik etkilere katılanların, bu etkilere katılım biçimleri, geldikleri mesafeler, kullandıkları araçlar, birlikte geldikleri insanlar gösterdikleri eğilimleri yorumlamak açısından önemlilik arz etmektedir. Deneklerin %47.9'u bu tür etkilere özel otolarını kullanmakta ve %52.8'i de ailesiyle katılmaktadır. Rekreasyonel etkilere katılanlardan yaya olarak katıldıklarını belirten kullanıcılar daha yakın çevreyi tercih etmektedirler. Mesafe genellikle 1-3 km'yi geçmemektedir. Rekreasyonel ve turistik etkilere katılan yöre halkının, ne tür etkilere bulunduğunu tespit etmek amacıyla anket formunda 14 adet etkilere çeşidi ve oransal dağılımı Şekil 4.1.1.13'te görülmektedir. Bu etkilere tespit edilirken Eğirdir yöresinde rekreasyon ve turizme kaynak oluşturabilecek değerler göz önüne alınmıştır. Katılımcılar rekreasyonel ve turistik amaçlı tek bir etkilere gerçekleştirebildikleri gibi, birden fazla etkilere de yapabilmektedirler. Bu etkilere içinde piknik yapma ve yüzme önemli bir yer tutmaktadır. Yörede, rekreasyonel ve turistik etkilere katılan en çok yoğunlaştığı aylar; Haziran (%19.1), Temmuz (%27.7) ve Ağustos (%22.2) aylarıdır. Rekreasyonel ve turistik etkilere katılan yöre halkına tercih ettikleri alanlar sorulmuş, göl kıyısı ve göl gören alanlar %28.1 ile birinci sırada yer almaktadır Rekreasyonel ve turistik etkilere katılan yöre halkının %14'ü Adaları, %13'ü Altinkum plajını, %10,7'si Davras Dağı'nı tercih etmektedirler. Yöre halkının en çok beğendiği sosyo-kültürel özelliklerin başında % 37.5 ile tarihsel anıt ve mekanlar, %25.4 ile festival veya şenlikler gelmektedir. rekreasyonel ve turistik amaçlı etkilere katılan yöre halkının gittikleri yerde önem verdikleri altyapı özelliklerinin başında %29.3 ile ulaşılabilirlik, %26.4 ile çevre düzenlemesi dikkat çekmektedir. Yöre halkının yeterince gidilen yerden yeterince yararlanmasını etkileyen olumsuz çevre

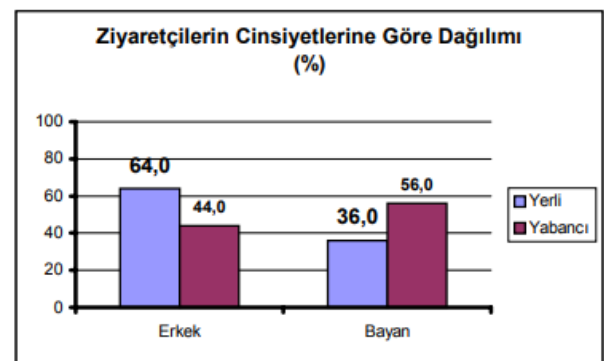
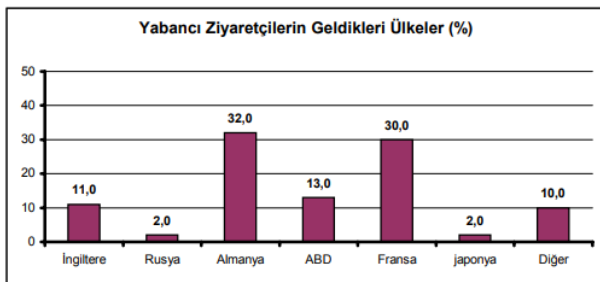
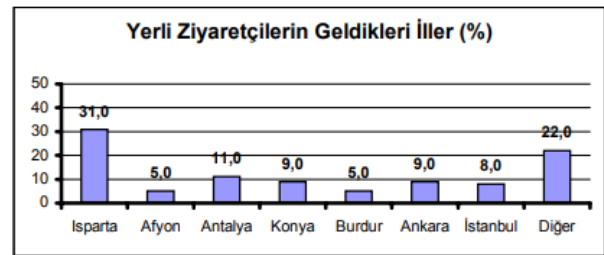
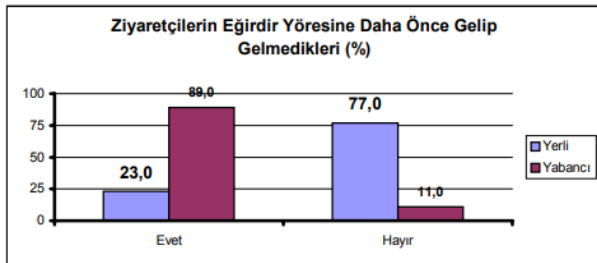
faktörleri olarak %24.9 ile görsel kirlilik, %20.9 gürültü, %18.5 su kirliliği olarak sıralanmaktadır

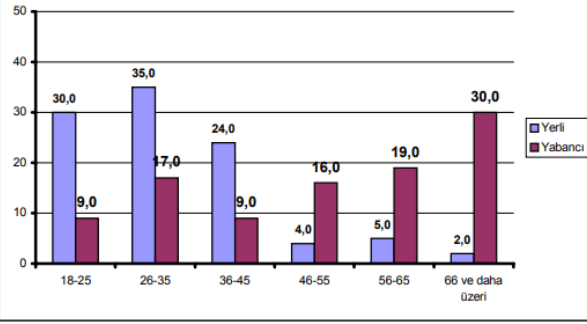

Şekil 1. Yöre halkına yapılan anket sonuçları

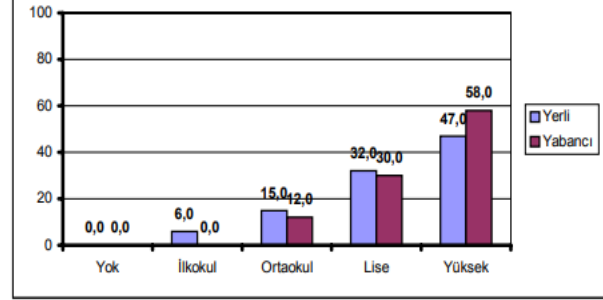
Çalışma alanında mevcut doğal ve kültürel kaynak değerlerini turizme sunabilmek, yerli ve yabancı ziyaretçilerin bölgeyle ilgili düşüncelerini ve beklentilerini tespit edebilmek amacıyla, yerli ve yabancı ziyaretçilere anket uygulanmıştır. Yabancı ziyaretçiler için anket formları, İngilizce olarak hazırlanmıştır. Yapılan çalışmada 100 adet yerli 100 adette yabancı olmak üzere toplam 200 adet anket yapılmıştır. Ankete katılan yerli ziyaretçilerin %23'ünün, yabancı ziyaretçilerin ise %89'unun yöreye ilk defa geldikleri ortaya çıkmaktadır. Yerli ziyaretçilerin %31'i Isparta'dan, yabancı ziyaretçilerin ise %32'si Almanya'dan gelmektedir. Yöreye gelen yerli ziyaretçilerin %64'ü, yabancı ziyaretçilerin ise %44'ü erkek olduğu görülmektedir. Yaş grubuna göre yerli ziyaretçilerin %35'i 26-35 yaş grubunda, yabancı ziyaretçilerin %30'u ise 66 ve daha üzeri yaş grubu oluşturmaktadır. Her iki grupta da eğitim durumu yüksek olanlar genelde bu etkinliklere katılmaktadır. Ziyaretçilerin meslek durumlarına göre dağılımında yabancı ziyaretçilerin %35'i emekli, yerli ziyaretçilerin ise oransal olarak %24'ü memur grubu oluşturmaktadır. Yerli ziyaretçilerin büyük bir çoğunluğu (%69) özel otolarıyla yöreye gelirken, yabancı ziyaretçilerin %83'ü tur otobüsleriyle bölgeye ulaşmaktadır. Turistik etkinliklerin en sık gerçekleştiği aylar, yerli turistlerin için (%41) Ağustos, yabancı turistlerin için ise (%66) Mayıs ayıdır. Turistik etkinliklere katılan yerli ziyaretçilerin %43'ü arkadaşlarıyla, %38'i yalnız, %33'ü aileleriyle bu tür etkinliklere katılırken, yabancı ziyaretçilerin %63'ü turlarla bu tür etkinliklere katılmaktadırlar. Anket formunda verilen 15 adet etkinlik içinde yerli ziyaretçiler için piknik yapma (%17.9) en yüksek orana sahipken, yabancı ziyaretçiler için tarihi yerleri ziyaret (%29.5) en önemli etkinlik olarak karşımıza çıkmaktadır. Ziyaretçilerin Eğirdir yöresinde tercih ettikleri yerler incelendiğinde Altınkum Plajı her iki grup içinde en yüksek oranı oluşturmaktadır. Yabancı ziyaretçiler tarihi ve kültürel değerleri, balık lokantaları ve konaklama olanakları ile Adaları yüksek oranda (%28.1) tercih etmektedirler. Ayrıca Yazılı Kanyon Tabiat Parkı ile Kasnak Meşesi Tabiatı Koruma Alanı da ilgi çeken alanlar olarak karşımıza çıkmaktadır.

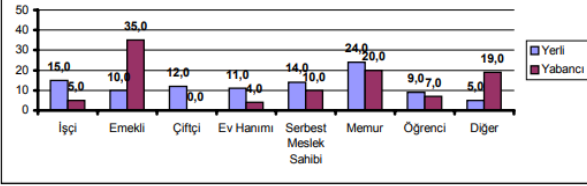
Ziyaretçilerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı (%)

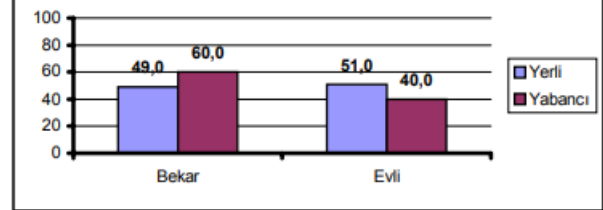
Ziyaretçilerin Öğrenim Durumu (%)

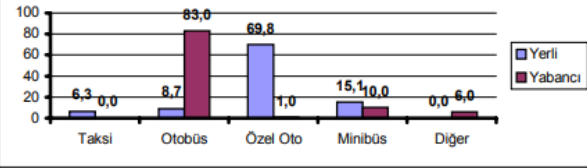
Ziyaretçilerin Meslek Durumlarına Göre Dağılımı (%)

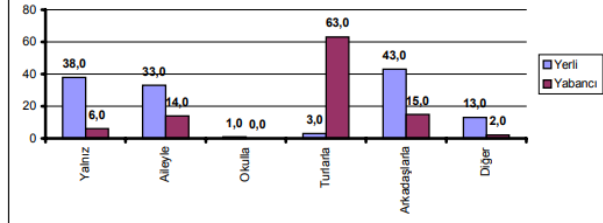
Ziyaretçilerin Medeni Durumu (%)

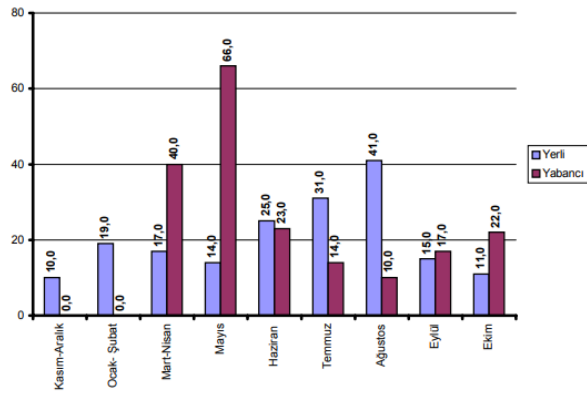
Ziyaretçilerin Alana Gelirken Kullandıkları Ulaşım Araçları (%)

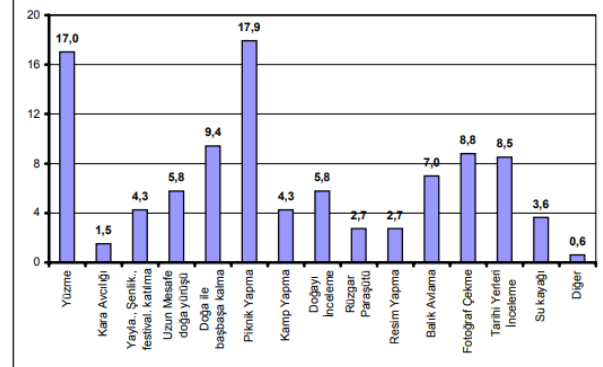
Ziyaretçilerin Yöreye Kimlerle Birlikte Geldikleri (%)

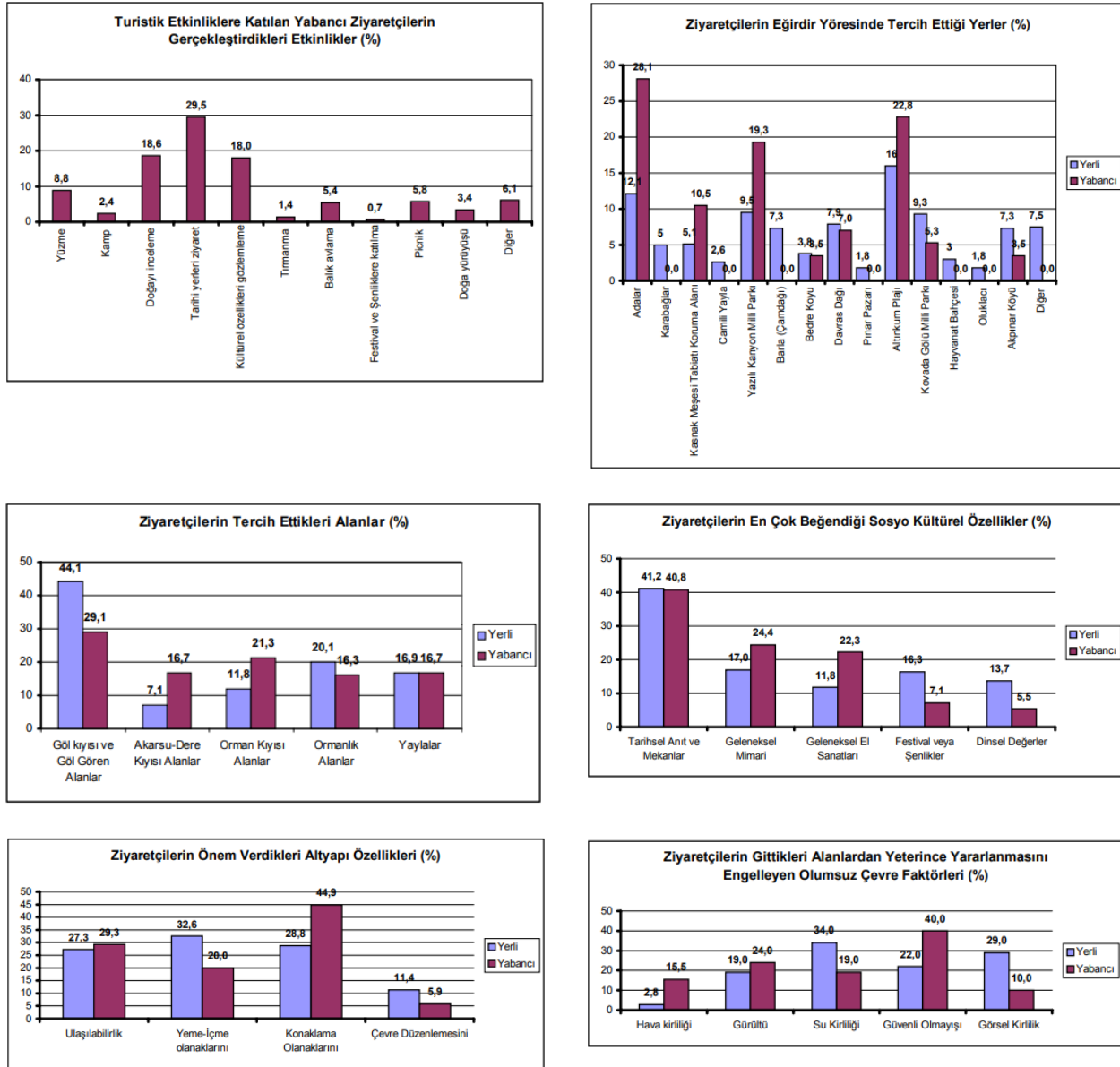

Turistik Etkinliklere Katılan Ziyaretçilerin Tercih Ettikleri Aylar (%)

Turistik Etkinliklere Katılan Yerli Ziyaretçilerin Gerçekleştirdikleri Etkinlikler (%)

Şekil 2. Yerli ve yabancı ziyaretçiler yapılan anket sonuçları

Turistik etkinliklerde bulunmak için yöreye gelen ziyaretçilerin tercih ettikleri alanların göl kıyısı ve göl gören alanlar olduğu görülmektedir. Bunun nedeni ziyaretçilerin en fazla katıldığı etkinliğin yüzme ve piknik yapma oluşundan kaynaklanmaktadır. yöreye gelen yerli ve yabancı ziyaretçilerin her ikisinin de tarihsel anıt ve mekanları ilginç buldukları görülmektedir. Turizm olgusu içinde çok önemli olan altyapı hizmetleri yani ulaşılabilirlik, konaklama olanakları ve yeme içme olanakları, o bölgedeki potansiyeli karşılaması açısından mutlaka irdelenmesi gereken bir konudur. Turistik etkinlikler için bölgeye gelen ziyaretçilere önem verdikleri altyapı özellikleri sorulmuş, alınan yanıtlardan, yabancı ziyaretçiler için konaklama olanaklarının (%40), yerli ziyaretçiler içinse yeme-içme olanaklarının (%32.6) birinci sırada önemli olduğu görülmektedir. Turistik etkinliklerde bulunmak üzere yöreye gelmiş olan ziyaretçilerin gittikleri alanlardan yeterince yararlanmalarını engelleyen faktörler sorulduğunda, yabancı ziyaretçiler için güvenli olmayış (%40) ve gürültü (%24), yerli ziyaretçiler için ise su kirliliği (%34) ve görsel kirlilik (%29) gibi olumsuzluklar dikkati çekmektedir

Yöreye gelen yerli ziyaretçilerin, Eğirdir'deki turizm alanları ve objelerinde gözlemlediğiniz sorunlar nelerdir sorusuna verdikleri cevaplar Çizelge 2'de verilmiştir. Ziyaretçilerin büyük bir çoğunluğu reklamın yapılmadığını (%17.5) ve bakımsız olduğu (%14.6)'nu bildirmişlerdir

Çizelge 2. Eğirdir'deki turizm alanları veya objelerinde gözlemlenen sorunlar nelerdir sorusuna verilen cevaplar

-Eğirdirdeki turizm alanları veya objelerinde gözlemlenen sorunlar	Frekans	%
Çevre düzenlemesinin yapılmaması	43	14.0
Reklamın olmaması	54	17.5
Yönetim eksikliği	31	10.1
Broşür - dergi ve benzeri yayınların olmaması	30	9.7
Rekreasyon etkinliklerinin azlığı	24	7.8
Bakımsız olması	45	14.6
Alt ve üst yapı yetersizlikleri	34	11.0
Görevli olmaması	20	6.5
Turistik alan ve objelerin azlığı	20	6.5
Diğer	7	2.3
Toplam	308	100.0

Çizelge 3'te yöreye gelen yerli ziyaretçilerin Eğirdir Yöresi'nin turizm potansiyelini artırmak için neler yapılabilir sorusuna verdikleri cevaplar görülmektedir. Reklam ve tanıtım faaliyetlerine önem verilmeli (% 15.1), yerel yönetim ve sivil toplum örgütleri öncü olmalı (%13) dikkat çekmektedir.

Çizelge 3. Eğirdir yöresinin turizm potansiyelini artırmak için neler yapılabilir? Sorusuna verilen cevaplar

Eğirdir yöresinin turizm potansiyelini artırmak için neler yapılabilir?	Frekans	%
Mevcut kültürel turistik değerler restore edilmeli	47	12.0
Turistik alanların çevre düzenlemesi yapılmalı	56	14.3
Reklam ve tanıtım çalışmalarına ağırlık verilmeli	59	15.1
Rekreasyonel etkinlikler artırılmalı	38	9.7
Eğirdir turizm planlaması yapılmalı	50	12.8
Mevcut doğal alanlar turizm ile ilişkilendirilmeli	41	10.5
Yeni doğal alanlar turizme kazandırılmalı	42	10.7
Yerel yönetim ve sivil toplum örgütleri öncü olmalı	51	13.0
Diğer..	8	2.0
Toplam	392	100.0

Eğirdir Yöresi turistik ve rekreasyonel potansiyele sahip mi ? sorusuna yöreye gelen yabancı ziyaretçilerin % 98'i evet cevabını vermiştir. Çizelge 4'te ise yabancı ziyaretçilerin potansiyeli artırmak için neler yapılabilir sorusuna verdikleri cevapların oransal dağılımı görülmektedir. Reklam ve peyzaj düzenlemesinin yapılması %18 ile dikkat çekmektedir.

Çizelge 4.Potansiyeli artırmak için neler yapılmalı sorusuna verilen cevaplar (Yabancı ziyaretçiler)

	Frekans	%
Potansiyel alanlarda peyzaj düzenlemesinin yapılması	35	18.8
Kültürel değerlerin restorasyonu	27	14.5
Reklama önem verilmeli	35	18.8
Doğal ve kültürel alanları turizm ile ilişkilendirilmeli	33	17.7
Eğirdir yöresi için turizm planlaması yapılmalı	28	15.1
Turizm yönetimine önem verilmeli	10	5.4
Diğer	0	0.0
Toplam	168	100.0

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Eğirdir yöresinin rekreasyon ve turizm açısından en önemli doğal kaynağı göl ve çevresidir. Bu nedenle rekreasyon ve turizm açısından yapılacak her türlü etkinlikler gölün ekolojisine, estetiğine ve işlevselliğine zarar vermeyecek şekilde organize edilmesi büyük önem taşımaktadır. Eğirdir yöresinin doğal ve kültürel peyzaj değerlerinin bugün ve gelecekte sürdürülebilir bir şekilde kullanımının sağlanabilmesi için koruma-kullanma dengesi içinde bilimsel ve teknik anlamda Uzun Devreli Gelişim Planlarının (Master Planı) geliştirilmesi güncellenmesi gerekmektedir. Ayrıca Master Plan çerçevesinde detaylı planlama ve tasarım çalışmaları yapılmalı ve uygulanmalıdır. Bu master planın, uygulama, denetleme ve kontrol çalışmalarını yürütebilecek etkin yönetim birimi oluşturulmalıdır.

Turizm açısından önemli bir cazibe merkezi sayılan Adalar'ın tarihi dokusu korunacak şekilde planlanma yapılmalı ve restorasyon çalışmalarına önem verilmelidir. Eğirdir yöresinin doğal ve kültürel değerlerini yazılı ve görsel basın-yayın araçlarıyla, tur operatörleri ile işbirliği içine girilerek tanıtımı yapılmalıdır. Eğirdir Gölü'nün su kalitesinin temiz ve berrak, kürek, yelken, balıkçılık gibi sportif etkinliklere uygun oluşu nedeniyle önemli bir değerdir. Su kalitesinin bozulmaması, turizm üst yapı yatırımları ve yoğun turizm faaliyetleri nedeniyle su ve doğadaki bitki örtüsü kirliliğinin yaşanmaması için gerekli fiziksel planlama çalışmaları yapılmalı ve plan kararlarına yerel yöneticilerin, turizm yatırımcı ve işletmecilerin titizlikle uymaları sağlanmalıdır. Su sporları konusunda ulusal ve uluslararası yarışmalar veya festivaller düzenlenerek yörenin tanıtımı ve turizmin gelişmesine önemli katkı sağlayacaktır. Yamaç paraşütü ve delta kanat hava sporu etkinlikleri içinde önemli bir konuma sahip olan Karatepe, Akpınar köyü gerekli altyapı çalışmalarıyla daha iyi değerlendirilmelidir. Nitekim SDÜ Havacılık Klübü uçuş eğitimleri Karatepe'de gerçekleştirilmektedir. Gölü besleyen, fakat son yıllarda arazi kazanma pahasına hafriyat dökülerek tıkanan kaynakların yeniden açılması çalışmalarına başlanmaları, kıyı şeridinde doğal yapıyı bozan doldurma çalışmaları tekniğine uygun olarak yapılmalıdır. Eğirdir Gölü'nün adalara yol yapımından önce olduğu gibi su akışının sağlanması ve böylece kendi kendini temizleyebilmesi için, Kale Burnu-Can Ada arasında yer alan fakat işlevini yitiren 25 m. uzunluğundaki bugünkü köprünün yerine, su yolu geçişlerine elverişli ve estetik görünümde yeni bir köprü yapılması uygun olacaktır. Elektrik, içme ve kullanma suyu yönünden Eğirdir'de bir sorunla karşılaşmamaktadır. Ancak, turizm hareketlerinin ve turizm işletmelerinin artışına paralel olarak elektrik, içme ve kullanma suyu kapasiteleri de artırılmalıdır. İlçenin kanalizasyon şebekesi bugün için yeterli olabilmektedir. Ne varki, nüfus artışı nedeniyle kanalizasyon hizmetlerinin yetersiz kalacağı gerçeği yadsınamaz. Bu nedenle, kanalizasyon şebekesi gelecekteki gereksinimlere uygun kapasite ve teknolojiye eriştirilme önem taşımaktadır. Eğirdire'3 km. uzaklıktaki Altinkum plajı, 11 km. uzaklıktaki Bedre Koyu plajı, Kovada Gölü Milli Parkı Denizaltı Plajı yörede elverişli plaj olanakları sunmaktadır. Bu

plajlar, kıyı ve dinlenme turizmi için doğal arz yaratmaktadır. Bu alanlarda çevre değerlerini koruyan peyzaj projeleri hazırlanarak uygulamaya konulması uygun olacaktır. Eğirdir Kalesi, Hızırbey Camii, Ada Camii, Dünderbey Medresesi, Eğirdir Kervansarayı, Ayastefanos Kilisesi, tarihi değerler olarak sayılmaktadır. Eğirdir Kalesi'nin çevresinde yer alan yapıların istismak edilmesi ve bu değerler için tarihi çevrelerde peyzaj planlama ilkeleri dikkate alınarak, projelendirilmesi ve bu projelerin zaman geçirilmeden uygulamaya konulması gerekmektedir. Eğirdir yöresi gerçekleşecek turizm gelişiminin, ulusal, bölgesel ve yerel düzeydeki çevre koruma politikaları, programları ve planları ile uyumlu olmalı, turistik etkinlikler sosyo-ekonomik, kültürel ve çevresel ilkelere uygun bir şekilde planlanmalıdır. Bölgede, turistik gelişimin çevre korumayla bütünleştirilmesinde yerel yönetimlerin rolü büyük olacaktır. Karar verme sürecinde, çevresel, kültürel ve sosyo ekonomik konuların göz önünde bulundurulması ve sürdürülebilir turizm ilkelerinin benimsenmesinde yarar bulunmaktadır. Doğal ve kültürel kaynak değerlerinin korunması ve kullanılmasına yönelik gerek yöre halkı gerekse ziyaretçileri bilgilendirme ve bilinçlendirme etkinliklerine önem verilmelidir. Eğirdir Konne bucağı mevkiî göl kıyısında kurulu olan hayvanat bahçesinin mekansal ve işlevsel özellikleri geliştirilmek suretiyle turizme kazandırılmalıdır. Orman kaynakları açısından özellikle Kovada Gölü Milli Parkı ve Yazılı Kanyon Tabiat Parkı turizm ve rekreasyon açısından çok zengin bir potansiyele sahiptir. Bu alanlar için en kısa zamanda master planı ve rekreasyonel planlaması yapılarak koruma-kullanma dengesi içinde uygulanması halinde yöre turizmine önemli bir katkı sağlayacaktır.

TEŞEKKÜR

Bu çalışma Ömer Kâmil ÖRÜCÜ tarafından SDÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalında tamamlanan "EĞİRDİR YÖRESİNDEKİ MEVCUT DEĞERLERİNİN TURİZM AÇISINDAN İRDELENMESİ" adlı Yüksek Lisans tez çalışmasından üretilmiştir.

KAYNAKLAR

- Arı, E. (1993). Eğirdir Gölü Barla-Eğirdir-Şaraphane Kıyı Şeridinin Alan Kullanım Yönünden Değerlendirilmesi. Ç.Ü. Fen Bil. Enst. Yüksek Lisans Tezi, 136s, Adana.
- Braud-Bovy, M. And Lawson, F. (1998). Tourism and Recreation Handbook of Planning and Design. Architectural Press, Oxford.
- Bakır, M. (1990). Rekreasyon ve Turizm İlişkisinin Turizm Politikalarının Oluşturulmasındaki Önemi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora tezi (yayınlanmamış), 178s, İstanbul.
- Çubuk, M. (1981). Turizmin Dinlenme, Eğlenme ve Boş Zamanlarönö Değerlendirme ile Bütünleşmesi, Yeniden Tanöm Denemesi ve Turizm Planlamasönda Sistemli Bir Yaklaşöm, Mimar Sinan Üniversitesi, Doktora Tezi (yayönlanmamöş), 221s, İstanbul.
- Demirel, Ö. (1997). Çoruh havzası (Yusufeli kesimi) Doğal ve kültürel Kaynak değerlerinin turizm ve rekreasyon Potansiyeli Açısından Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma. K.T.Ü Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi (yayınlanmamış), 303s, Trabzon.
- Ekşioğlu, T. (1996). Ankara İli Elmadag Yöresinin Rekreatif Özelliklerinin İrdelenmesi ve Sorunların Çözümü

Üzerine Bir Araştırma. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Y. Lisans tezi (yayınlanmamış), 145s, Ankara.

Sürecinde Rekreasyon Faaliyetlerine Yönelik Fiziksel Uygulamaların Teorik Nedenleri. Türkiye’de Son On Yılda Turizm Yapılan Sempozyumu, Yıldız Üniversitesi, Ankara.

Gül, A. (2001). Orman Peyzajı ve Rekreasyon. SDÜ Orman Fakültesi, Orman Mühendisliği Bölümü, Ders Notları (yayınlanmamış), Isparta.

Toskay, T. (1989). Turizm: Turizm Olayına Genel yaklaşım. Ders Kitabı, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Yayınları 272s, İstanbul.

Kalem, S. (2001). Doğal ve Kültürel Değerlerinin Korunabilmesi İçin Turizm Potansiyelinin Belirlenmesinde Bir Yöntem Yaklaşımı ve Kastamonu İli Kıyı Bölgesi ve Yakın Çevresinde Uygulanması, AÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi (yayınlanmamış), Ankara.

Tuzcuoğulları, E. B. (1997). Spor, Rekreasyon ve Turizm İlişkisi (Kastamonu İlinin Potansiyeli ve Kullanımı Üzerinde Bir Araştırma). Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Y. Lisans Tezi (yayınlanmamış), 114s, Ankara.

Kolcu, H. (1993). Doğal, Tarihi, kültürel Açından Turizm Potansiyelini Değerlendirme Modeli: Ayvalık Örneği. İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Y. Lisans Tezi (yayınlanmamış), 269s, İstanbul.

Ulubay, A. (1992). Turizmde Amasya İli, Arz ve Talep Araştırması ile Turizm Potansiyelinin Belirlenmesi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Y. Lisans Tezi (yayınlanmamış), 130s, Ankara.

Korça, P. (1989). Kıyı Alanlarında Turizm Planlamasına Yönelik Bir Araştırma, İstanbul Teknik Üniversitesi, Doktora Tezi (yayınlanmamış), 153s, İstanbul. Köseoğlu, M. (1982). Peyzaj Değerlendirme Yöntemleri Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları, No: 430, İzmir.

Sertkaya, Ş. (2001). Bartın İli Kıyı Bölgesinin Turizm ve Rekreasyon Potansiyelinin Saptanması ve Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma, A.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora tezi (yayınlanmamış), 371s, Ankara.

Topuzlu, F. K. (1989). Konaklama Tesislerinin Yapım ve İşletmesi